

Stefan Moysa

"Der Christ als geistlicher Mensch :
von christlicher und priesterlicher
Spiritualität", Hermann Volk, Mainz
1974 : [recenzja]

Collectanea Theologica 46/2, 228-229

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Czy tego rodzaju wiara nie jest jednak próżnym pocieszaniem człowieka? Zapewne ukazuje ona, jak bezpodstawną jest inna wiara, a mianowicie przekonanie o tym, że tylko na drodze historycznego rozwoju i postępu można osiągnąć doskonałość stosunków międzyludzkich. Wiara chrześcijańska obala więc wiarę w cudowny humanizm. Niemniej ukazuje życie wieczne nie jako próżną chimerę ale rzeczywistość. Ta rzeczywistość zmienia z gruntu życie człowieka już teraz. Ci bowiem, którzy naprawdę w nią wierzyli, a więc święci, byli równocześnie największymi humanistami, gdyż potrafili świat przemienić i czynić go bardziej ludzkim. Tak też zbawienie, które daje wiara nie jest oczekiwaniem na szczęście ziemskie. Człowiek wierzący wie, że w tym życiu będzie miał zawsze wiele trudu i cierpienia. Ale ponieważ właśnie wierzy w życie wieczne, wie też, że w imię swojej wiary warto się starać o więcej sprawiedliwości i prawdy już w tym życiu.

Książka w popularny, dostępny dla szerokich warstw sposób, wyjaśnia trudne problemy eschatologii chrześcijańskiej i pomaga do przeżycia ich w praktyce.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Hermann VOLK, *Der Christ als geistlicher Mensch. Von christlicher und priesterlicher Spiritualität*, Mainz 1974, Matthias—Grünewald—Verlag, s. 124.

Autor jest kardynałem i biskupem Moguncji, posiada rozległą praktykę duszpasterską, a zarazem duże przygotowanie teoretyczne, które zdobył jako wieloletni profesor teologii dogmatycznej. Pragnie dać odpowiedzi na pytania napotykane ze strony świeckich i księży, a dotyczące wartości i znaczenia życia chrześcijańskiego, w szczególności zaś życia kapłańskiego. Odpowiedź jego zostaje usytuowana w ramach duchowości chrześcijańskiej, która mimo wszystkich wątpliwości budzi szerokie zainteresowanie i jest zarówno warunkiem jak treścią chrześcijańskiej i kapłańskiej działalności. Pewnego rodzaju nowością jest ścisłe powiązanie tej odpowiedzi z działaniem Ducha Świętego. Autor podkreśla, że chrześcijańska rzeczywistość jest rzeczywistością duchową, a więc opiera się na działaniu Ducha Jezusa Chrystusa. Powiązanie z Duchem Świętym jest istotnym wymiarem wszystkiego, co jest chrześcijańskie.

W dwóch wstępnych rozdziałach autor przedstawia, jak Chrystus jest namaszczony przez Ducha, a równocześnie całkowicie oddany woli Ojca. Głosi On Królestwo Boże, które jest też rzeczywistością duchową, wymaga od człowieka nawrócenia i stawia go przed koniecznością osobistej decyzji.

Potem Volk przechodzi do bliższego rozważenia statusu chrześcijanina w Królestwie Bożym. Ten status znajduje się pod wpływem wysłanego przez Chrystusa Ducha Świętego; chrześcijanin jest człowiekiem duchowym. Duch Święty w nim mieszka i rozlewa w jego sercu miłość (por. Rz 5, 5). To pozwala mu wytrzymać konfrontacje, jakie dokonują się w jego życiu, a mianowicie przeciwieństwa między światem a duchem, ciałem a duchem, starym a nowym człowiekiem, głupstwem a mądrością, ciemnością a światłem, śmiercią a życiem. Od Ducha również pochodzą różne owoce, jak pokój, radość i wolność. Pod Jego też wpływem chrześcijanin, szczególnie do tego powołany, żyje życiem rad ewangelicznych. Duch też daje różne charyzmaty i dary dla dobra społeczności. Cały ten duchowy status chrześcijanina zostaje szeroko opisany w oparciu o podstawy biblijne, głównie o św. Pawła.

Na koniec Volk poświęca wiele uwagi zasadniczym rysom duchowości specyficznie kapłańskiej. Kapłan winien w szczególny sposób być ukształtowany na wzór Chrystusa i świadczyć o Nim z głębokiego przekonania, praktykować modlitwę i skupienie jako konieczny grunt kapłańskiej działalności.

Książka nie zawiera może wiele nowego, jednakże nowość, zwłaszcza

w dziedzinie duchowości nie jest rzeczą decydującą. Tu najważniejsze jest spojrzenie na swoje życie w świetle objawienia chrześcijańskiego wyrażonego przede wszystkim w Piśmie św. Do tego zaś książka na pewno będzie bardzo pomocna.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Alfred DELP, *Worte der Hoffnung*, Freiburg—Basel—Wien 1974, Verlag Herder, s. 136.

W dniu 2 lutego 1945 roku 37-letni jezuita Alfred Delp został powieszony na mocy wyroku wydanego przez sąd hitlerowski. Motywem wyroku był udział Delpa w tak zwanym „Kreisauer Kreis”, który opracowywał społeczny i polityczny model nowych Niemiec po usunięciu Hitlera, mającym nastąpić w tak zwanym lipcowym zamachu 1944 roku. W ciągu długich miesięcy oczekiwania na wyrok rękami zakutymi w kajdany spisywał Delp swoje refleksje, które zostały przemycone z więzienia i wydane w szeregu książkach. Obecny zbiorek jest pewnym wyborem tych refleksji.

Wydaje się, że bieg myśli dość dobrze oddaje proces wewnętrznego dojrzewania tego człowieka pełnego zapału, radości życia i projektów. Można widzieć, jak dzięki szczególnemu działaniu łaski Bożej człowiek ten powoli odchodzi od siebie, aby się całkowicie zdać na wolę Bożą, ofiarując Mu to wszystko w akcie całkowitego oddania się.

W miarę upływu czasu, rozważania Delpa stają się coraz bardziej osobiste, przeniknięte grozą jego własnej sytuacji, ale zarazem żywym odczuciem wszechmocy Bożej i nadziei. Od Boga, który sam w sobie jest ostoją wszelkiego porządku i ładu świata, przechodzi autor do Boga, który jest ostoją wszelkiego człowieczeństwa. Im bardziej człowiek zdaje się na Boga i oddaje się Jemu, tym bardziej odnajduje samego siebie. Ten człowiek musi przeżywać godziny grozy i trwogi oraz przejść przez obszary pustyni duchowej, z której wydaje się, że nie ma wyjścia. Ostatecznie jednak Bóg jest u kresu wszystkiego.

Stale powraca w rozważaniach motyw ufności. W godzinach ciemności i próby nie może ustawać wielkie wołanie za Bogiem. Nie może ustawać adoracja Boga, głoszenie Jego wielkich dzieł i radość wyznawcy. Bóg jest w człowieku źródłem zbawienia i uzdrowienia. Jest wielkim światłem, które człowieka ogarnia oświetlając całe jego życie i wciąga w strumień Bożego życia. To żywe odczucie staje się u autora coraz wyraźniejsze; powiada on, że cała rzeczywistość mówi o Bogu i to odczucie nie opuszcza go aż do chwili otrzymania wyroku i w ciągu oczekiwania na jego wykonanie.

Przez karty książki przebija zmaganie autora, ale dominuje wyraźnie nadzieja, ufność, przejęcie się wielkością Bożą, odkrycie sensu swojego życia. Dlatego też książka będzie na pewno wielką pomocą dla tych, którzy przeżywają chwile zwątpienia, trudności w wierze, dezorientację co do celu swego życia. Ukazuje ona, że wszystko znajduje swoje wytłumaczenie i rozwiązanie w tajemnicy Boga żywego.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Ökumenische Kirchengeschichte, tom III: *Neuzeit*, wyd. Raymund Kottje i Bernard Moeller, Mainz—München 1974, Matthias—Grünwald—Verlag, Chr. Kaiser Verlag, s. 386.

Wraz z trzecim tomem zostaje zakończone pionierskie dzieło ekumenicznej historii Kościoła podjęte w roku 1970. Drugi tom tej historii prezentowaliśmy już naszym czytelnikom (por. Coll. Theol. 44, 1974, f. IV. 201—202). Nie trudno